

Putevima meda i mlijeka

Primjena koncepta
ljudske sigurnosti
u Kantonu 10

**United Nations Trust Fund
for Human Security**

United Nations Trust Fund for Human Security

Kanton 10 spada u najmanje razvijene regije u Bosni i Hercegovini. Kako bi se poboljšali uvjeti života i omogućio održiv razvoj, agencije Ujedinjenih nacija (UN) su sa svojim partnerima u septembru 2013. godine započele projekat pod nazivom “Primjena koncepta ljudske sigurnosti u cilju stabilizacije zajednica u Kantonu 10” kojeg implementiraju UNDP, UNHCR, UNICEF i IOM, a finansira ga UN Fond za ljudsku sigurnost (UN TFHS).

Osim konkretne pomoći ciljanim grupama u ovom kantonu, projekat također ima za cilj rješavanje socijalnih i ekonomskih problema stanovništva. Kroz razvijanje senzibiliteta za socijalne razlike, kao i druge faktore ekonomske stagnacije, projekat nastoji ojačati osjećaj zajedništva, solidarnosti i jednakosti, na taj način smanjujući napetosti i neizvjesnost koje osjeća stanovništvo pogođeno siromaštvom i nedostatkom perspektive.

Projekat se bori protiv nejednakosti u nekoliko oblasti: obrazovanja, sigurnosti, podrške ekonomskom razvoju, te jačanja kapaciteta lokalnih vlasti.

Projekat traje tri godine, a procijenjeni iznos budžeta je oko 2,5 miliona USD, računajući na podršku suradnika i partnera tokom projekta.

Andrew Mayne, regionalni predstavnik UNHCR-a za jugoistočnu Evropu i Bosnu i Hercegovinu

Povratak

kao san o boljem životu

UNHCR se odlučio kroz tri konkretno definirana koraka uključiti u podršku i pomoć socijalno najugroženijim zajednicama, porodicama i pojedincima u Kantonu 10.

“UNHCR radi s lokalnim vlastima i projektnim partnerima na tri glavna zadatka: prvo, idemo zajedno na teren i provodimo istraživanje kako bismo vidjeli koje zajednice i porodice najviše trebaju podršku i trebaju biti prioritet projekta. Drugo, nadamo se da ćemo raditi s lokalnim vlastima i projektnim partnerima na planovima koji bi odredili kako najbolje pomoći ovim zajednicama, kratkoročno, srednjeročno i nadamo se dugoročno kao dio razvojnog plana Kantona. I kao treće, opet zajednički izlazimo na teren kako bismo ciljano pružili pomoć najranjivijim porodicama i zajednicama koje smo identificirali”, kaže Andrew Mayne, regionalni predstavnik UNHCR-a za jugoistočnu Evropu i Bosnu i Hercegovinu.

Dvojica povratnika u ovaj kanton, iz sela Kute i Donje Ravno, izravni su korisnici podrške lokalnom razvoju koju je obezbjedio UNHCR. Uz pomoć motokultivatora, moći će povećati proizvodnju, pa tako i živjeti od svog rada na dostojanstven i prihvatljiv način. Obojica su se vratila svojim kućama iz izbjeglištva 2000. godine, uglavnom na, kako kažu “gole zidove”, i otada traje njihova borba za preživljavanje.

“Vratio sam se, pa negdje 2000. godine, u 4 gola zida, znači u 4 elementa. Kada sam se vratio, krenuo sam iz temelja, pa evo vidite dokle sam došao. Nemam nikakvih primanja, radim preko sezone kada ima sijena, nekome kopam, nekome drva cijepam. Sa motokultivatorom koji sam dobio mogu sebi proizvesti hranu, kao na primjer krompir ili luk. Čak mogu nešto viška krompira prodati za režije. U budućnosti se nadam da će mi ova mašina

puno pomoći i olakšati život - da ću jednostavno živjeti lakše”, kaže Emir Ugarak iz sela Kute kod Kupresa.

“Vratili smo se negdje 2003. godine, u porušeno sve. Nešto smo obnavljali, nešto smo donacija dobili”, priča Milan Mrčajac, povratnik iz sela Donje Ravno. “UNHCR mi je dao ove mašine, a prije smo sve ručno nadograđivali, kosili. Sad će mi dobro doći za moje potrebe, da nakosim, pa nekome nešto i uradim, za koju dnevnicu. Dobro živim sa dva sina ovdje, i oni pomalo zarađuju. Ja držim dvije, tri krave, pa se malo dobije i od mlijeka. Nekada se ponešto i sijena proda. Ovo će nam sad dobro doći”, priča Milan.

Emir Ugarak, selo Kute, Kupres

Milan Mrčajac, selo Donje Ravno

Na ovaj način, UNHCR podržava razvoj lokalne zajednice kroz konkretnu pomoć ugroženim domaćinstvima, nastojeći im dati neophodne alate i pomoć kako bi im olakšali svakodnevnicu.

Postepenim povećanjem obima rada, smanjuje se siromaštvo i stvaraju perspektive za održiv ekonomski razvoj, a porodice i zajednice imaju mogućnost da, uz ovu konkretnu pomoć kao poticaj, nastave samostalno da privređuju. Povratak kao san o boljem, lakšem životu tako postaje bliži stvarnosti, a želja za radom i životom od vlastitog rada u zajednici s vremenom jača.

Samozapošljavanje

omogućava prihode povratnicima
u Kantonu 10

“Ove jeseni motorna pila mi je dobro došla. Osim što sam pripremio drva za sebe i porodicu, uspio sam nešto i da zaradim“, kaže Miroslav Trninić.

Zima 2014. godine je u domu petočlane porodice Trninić bila topla i radosnija od prethodnih. Otac troje maloljetne djece, Miroslav Trninić, uspio je samostalnim radom da osigura dovoljno sredstava za nabavku ogrjeva i zimnice za svoju porodicu. Obavlja sitne zanatske poslove, a zahvaljujući novoj motornoj pili i alatu koje mu je donirao UNHCR, Miroslav može zaraditi dovoljno sredstava za ono što je porodici najneophodnije.

“Ove jeseni motorna pila mi je dobro došla. Osim što sam pripremio drva za sebe i porodicu, uspio sam nešto i da zaradim“, kaže Miroslav i dodaje da će u narednom periodu da se trudi kako bi sam sebi mogao da osigura posao. “Prošla su ona vremena u kojima su živjeli naši roditelji koji su po završetku školovanja dobijali poslove u firmama, a poslije toga i stanove. Mi moramo drugačije da se borimo za opstanak”, dodaje Trninić i

nastavlja zabrinuto: „Ko zna šta čeka moju djecu?“

Miroslav i njegova supruga Alma, takođe nezaposlena, izdržavaju troje djece, sedmogodišnjeg Eduarda, Lanu od tri i po godine i Stefana koji ima šesnaest mjeseci. Žive u trošnoj kući Miroslavljeve bake. Uprkos teškom načinu života, ne posustaju i istrajni su u borbi da sebi i svojoj djeci omoguće dostojanstven život.

Miroslav, inače nezaposleni ugostiteljski radnik, se po povratku u Drvar suočio sa teškom ekonomskom situacijom. Predratna industrija je uništena, a radi tek po neki ugostiteljski objekat ili trgovina. Dvoje mladih roditelja trenutno jedino rješenje vide u samozapošljavanju. Pored sitnih zanatskih poslova koje Miroslav obavlja na poziv komšija, zahvaljujući motornoj pili i alatu pred njim je radna sezona, te očekuje više posla oko nabavke i sječe drva.

Gianluca Rocco, podregionalni koordinator
Međunarodne organizacije za migracije za Zapadni Balkan

Upućenost

jednih na druge
kao okosnica razvoja

U okviru ovog projekta, Međunarodna organizacija za migracije (IOM) implementira komponentu koja ima u cilju da osnaži vladin i nevladin sektor i njihovu blisku saradnju.

“IOM je proveo određene obuke za jačanje kapaciteta lobiranja i zagovaranja rješenja problema ovog kantona. Radi se o vrlo problematičnoj regiji u koju se povratnici i interno raseljene osobe vraćaju u veoma velikom broju. U tom smislu, kroz navedene obuke smo radili i na formiranju timova između civilnog društva i lokalnih vlasti kako bi im se omogućio bolji pristup finansiranju koje će biti dostupno u budućnosti, i kako bi oni mogli dalje unaprijediti situaciju u Kantonu i pomoći Bosni i Hercegovini u daljem razvoju u budućnosti”, kaže Gianluca Rocco, podregionalni koordinator Međunarodne organizacije za migracije za Zapadni Balkan.

Upravljanje resursima jedna je od ključnih okosnica ulaganja u održivu privredu i razvoj.

“Jedna od aktivnosti koju provodimo su treninzi za komuniciranje i lobiranje između vladinog i nevladinog sektora. Kada smo došli na ideju o projektu tada smo uočili i da postoji jako veliki problem u nedostatku komunikacije između ove dvije instance. S tim ciljem smo organizovali i set treninga”, rekla je Radmila Urošević iz Međunarodne organizacije za migracije.

Procijenjeno je da u Bosni i Hercegovini nevladin sektor nije dovoljno obučan

vještinama lobiranja, a da do sada taj segment uopće nije bio prepoznat kao ključni za implementaciju projekata.

“Meni je zaista bilo zadovoljstvo surađivati sa polaznicima treninga jer su oni i predstavnici lokalne vlasti i predstavnici nevladinih organizacija pokazali izvrsno znanje iz određenih oblasti, a istovremeno i spremnost da uče određene vještine za koje su shvatili da im mogu pomoći u svakodnevnom životu”, kaže Ermin Hajder, konsultant IOM-a.

Obukom su zadovoljni i predstavnici općinskih vlasti i službe za odnose s javnošću, te je smatraju jako korisnom za budućnost, u kojoj će se napretku ovog kantona pokušati pristupiti kroz saradnju vladinog i nevladinog sektora. “Očito je da je postojala potreba za jednom ovakvom vrstom treninga koji se odnosi na komunikacijske vještine, posebno iz razloga što omogućava

Radmila Urošević, Međunarodna organizacija za migracije

veoma dobru saradnju nevladinog i vladinog sektora”, kaže Ljiljana Dodik, glasnogovornica Općine Drvar. “Mislim da će to doprinijeti ostvarenju nekih projekata, pogotovo onih koji se tiču socijalno ugroženog stanovništva.”

IOM će u narednom periodu implementacije ovog projekta da prati saradnju između nevladinog i vladinog sektora, njihovo lobiranje, ostvarivanje planova i projekte koji treba da pokažu zajedničko djelovanje za dobrobit zajednice i za dobrobit krajnjih korisnika u Kantonu 10.

Učesnici obuke su osjetili važnost podrške koju im pruža IOM i općenito agencije UN-a, i smatraju to pozitivnim pomakom i iskustvom, te su uvidjeli važnost međusektorske saradnje i vještina zagovaranja.

“Mislim da smo na ovom projektu uvidjeli da je ta suradnja na jedan način dobrodošla, da nitko od nje ne mora bježati i da smo jednostavno oslonjeni jedni na druge, kako vladin sektor tako i nevladin, a sve sa ciljem da pomognemo lokalnoj zajednici. Samim tim ćemo olakšati sebi život na ovom prostoru i rješavanje određenih problema koji nas sve muče”, rekao je Zdravko Mioč iz Crvenog krsta Livno.

Mobilni timovi

pomažu socijalno najugroženijim porodicama Kantona 10

Tokom prvog obilaska, tročlana ekipa mobilnog tima zabilježila je stanje na terenu i potrebe za preko 2,500 najugroženijih korisnika socijalne pomoći.

Uz podršku Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i Crvenog krsta/križa Federacije BiH kao implementacionog partnera, formirana su tri mobilna tima, koje čine medicinska sestra, njegovateljica i vozač – kućni majstor, sa ciljem evaluiranja statusa i potreba korisnika, te pružanja zdravstvenih i drugih kućnih usluga u općinama Glamoč, Drvar i Bosansko Grahovo. Tokom prvog obilaska, tročlana ekipa mobilnog tima zabilježila je stanje na terenu i potrebe za preko 2,500 najugroženijih korisnika socijalne pomoći.

“Nažalost, potreba za mobilnim timovima je prevelika. Domovi zdravlja nisu u mogućnosti da obezbijede posjetu i prevoz za sve potencijalne pacijente, a istovremeno usljed nedostatka javnog prevoza u ovim općinama ljudi imaju velikih problema da dolaze na pregled kod ljekara“, kaže Bogdan Runić, asistent na projektu IOM-a i napominje da su osnovni zadaci timova na terenu pružanje primarne medicinske zaštite starim i bolesnim.

“Uz postojeća tri mobilna tima, kojima je obezbijeđeno vozilo i oprema za rad na terenu, biće formiran i tim za područje općine Kupres“.

Josipa Radošević Vidović, medicinska sestra u timu navodi da postoji mnogo starih i nemoćnih bez bližih potomaka, koji doslovno žive na rubu egzistencije. “Njima je u većini slučajeva potrebna i svakodnevna medicinska skrb, a često nemaju ni struju ni vodu“. Napominje da u Glamoču već nekoliko godina radi pučka kuhinja, koja je od velike pomoći socijalno ugroženim višechlanim porodicama i starima.

Četdesettrogodišnja Alma Sultanović i njeno troje maloljetne djece jedna su od brojnih glamočkih porodica koje su na listi mobilnog tima Crvenog krsta. Tokom posjete, mobilni tim je obavio osnovni pregled i dostavio humanitarnu pomoć u vidu hrane i higijenskog paketa. Iako žive u oskudnim uslovima, o zdravlju porodice vode računa. Među rijetkima su koji nemaju zdravstvenih problema. Jedini i najveći problem za majku Almu je hoće li, sa novim sutra, biti u prilici osigurati obrok za svoju djecu.

Petnaestogodišnji Mirsad, sedmogodišnji Junuz i godinu dana mlađa Lejla žive sa majkom u tek obnovljenoj kući, sa 100 KM mjesečne pomoći Centra za socijalni rad. Novogodišnje želje njihovih vršnjaka uglavnom se odnose na mobilne telefone, kompjutere, laptope, dok ovo troje mališana želi samo jedno, da ne budu gladni.

Planirano je da u prvoj godini projekta fokus bude na medicinskoj zaštiti i dostavi humanitarne pomoći - paketa hrane za socijalno najugroženije porodice. “Tamo gdje bude postojala realna potreba, dodijeliće se grantovi kako bi porodice mogle samostalno obezbjeđivati prihode. Bilo da se radi o podjeli stočnog fonda ili poljoprivredne mehanizacije, cilj nam je da poboljšamo kvalitet života sadašnjih korisnika socijalne pomoći“, zaključuje Runić.

Slobodan Tadić, regionalni menadžer programa UNDP-a

Bogatstvo je u znanju i zajedništvu

Istraživanje Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) pokazuje da je Kanton 10 najmanje razvijena regija u Bosni i Hercegovini. Projekat u kojem, zajedno s ostalim agencijama UN-a, sudjeluje i UNDP, se fokusira na izbjeglice, povratnike i interno raseljena lica koja žive u Kantonu 10, a koji se suočavaju sa raznim izazovima i teškoćama u procesu reintegracije.

“Na temelju procjene regionalnih razlika urađene 2010. godine koja je pokazala da je Kanton 10 jedna od najmanje razvijenih regija u Bosni i Hercegovini, agencije UN-a su, zajedno sa UN Fondom za ljudsku sigurnost, pokrenule inicijativu za rješavanje poteškoća lokalnog stanovništva. Naši združeni naponi sa lokalnim i regionalnim vlastima, organizacijama civilnog društva, i drugim relevantnim subjektima rezultirali su projektom “Primjena koncepta ljudske sigurnosti”,” rekao je Slobodan Tadić, regionalni menadžer programa UNDP-a. “Cilj projekta je uspostavljanje efikasne koordinacije između svih nivoa vlasti i drugih aktera u Kantonu 10, unapređenje pružanja usluga na polju obrazovanja, socijalne zaštite i zdravstva, kao i identifikovanje načina putem kojih se može pomoći ljudima da ostvare ekonomsku održivost u tom području. U ovoj regiji smo uočili veliki potencijal, posebno na polju šumarstva, poljoprivrede, kao i turističke potencijale, te nastojimo da ih iskoristimo u saradnji sa lokalnim stanovništvom, a sve u svrhu lokalnog i regionalnog razvoja”.

U proteklih godinu dana, projekat je omogućio općinama da stvore svoje općinske razvojne timove koji će izraditi programe za razvoj općina, za budući period od pet do sedam godina.

UNDP je na području Drvara, Bosanskog Grahova, Kupresa i Glamoča angažirao timove koji su uradili analizu potreba postojećih proizvođača

mlijeka, kao i onih koji se počinju baviti proizvodnjom mlijeka.

“Cilj projekta jeste da se edukacijom koja uključuje praktičnu obuku i teorijsku nastavu pomogne ljudima da se usavrše, unaprijede svoje znanje iz proizvodnje mlijeka i higijene, stočarstva, a sve u cilju povećanja proizvodnje i prihoda na farmi odnosno u domaćinstvu, te u cilju samozapošljavanja stanovništva koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno mljekarstvom”, kazao je Dalibor Pantić, konsultant na terenu.

Direktni korisnici projekta, ljudi kojima pomenute aktivnosti predstavljaju jedini izvor prihoda, prepoznaju u ovim nastojanjima vid dugoročne pomoći koji će postepeno izvući stanovništvo iz neimaštine i manjka poslovnih prilika.

“Zaposlena sam u Javnom komunalnom preduzeću. Ali, ne primamo platu već nekih 6 godina. Živim sa ocem, prinuđena sam da se bavim proizvodnjom, držimo nešto malo ovaca i prodajemo mlijeko. Sa psihološke strane puno znači kada se neko interesuje da pomogne, pogotovo što neki vid materijalne pomoći možda privuče druge ljude da povećaju stočni fond da se bave proizvodnjom mlijeka”, kaže Jelena Malinović, korisnica projekta.

Jelena Malinović, korisnica projekta

“Projekti organizovanja samostalnih poljoprivrednika u zadružne oblike privređivanja su od suštinskog značaja za razvoj, kako poljoprivrede i samih zadrugara, tako i cjelokupne zajednice. Tome svi moramo težiti da bismo unaprijedili svoj životni prostor”, rekla je Slavica Lukač, načelnica Općine Drvar.

Mišljenje da su samostalne zadruge poljoprivrednika nešto što bi uveliko olakšalo život i rad dijeli i Miloš Bauk, član Udruženja pčelara.

“Osnivanje zadruge u Drvaru trebalo bi da olakša svim poljoprivrednicima u zadruzi da lakše dođu do repromaterijala, te lakše unovče svoje proizvode. Mi smo došli na ideju ispred pčelarskog udruženja da pokrenemo tu zadrugu, a da se kasnije širimo na sve ostale grane poljoprivrede, kako bismo, prije svega, olakšali narodu u Drvaru da lakše rade”, rekao je on.

Podsticaj

proizvođačima i prerađivačima
mlijeka u Kantonu 10

“Ranijih godina kada nismo imali laktofriz morali smo da se snalazimo kako znamo i umijemo da bismo, posebno ljeti, sačuvali mlijeko”, kaže Vesna Kubat.

Bosansko Grahovo jedna je od šest općina u Kantonu 10 koja broji oko 4,000 stanovnika. Selo Marinkovac je udaljeno desetak kilometara od centra Grahova. I prije izbijanja rata u Bosni i Hercegovini, porodice u selima i zaseocima u okolini Grahova su živjele težak seoski život. Vratili su se rijetki, da obrađuju zemlju i gaje stoku, što im je danas jedini izvor prihoda.

Sedamdesetogodišnja Jela Kubat vodi brigu o tri krave. Od penzije bi, kaže, mogla živjeti tek nekoliko dana. Ovako, ponešto posije, zatim proda mlijeko Livanjskoj mljekari, pa može malo da pomogne i djeci. “Dobili smo laktofriz, nas nekoliko kuća ovdje, i sada nam je puno lakše. Ranije smo morali skupljati mlijeko u plastičnim flašama, pa smo ga ljeti ledili u zamrzivaču da se ne bi pokvarilo”, priča Jela i dodaje da bi držala još krava samo da je zdravlje bolje služi.

Laktofriži, kante za mlijeko, mljekomjeri i druga oprema za proizvodnju mlijeka dodijeljeni su povratničkim zajednicama i malim farmerima u općinama Drvar, Bosansko Grahovo i Kupres, kojima proizvodnja mlijeka predstavlja jedini izvor prihoda.

Vesna Kubat živi sa mužem Ljubomirom i uz 250 ovaca drže i šest krava. Ljubomir svakoga dana prelazi na desetine kilometara sa stokom u ispaši, a naveče Vesna ručno muze krave. Jedina modernizacija u njihovoj proizvodnji mlijeka jeste uređaj za skladištenje mlijeka. “Živimo od stoke i to je sve što imamo. Prodamo malo mlijeka, i neko jagnje, i tako preživljavamo. Ranijih godina kada nismo imali laktofriz morali smo da se snalazimo kako znamo i umijemo da bismo, posebno ljeti, sačuvali mlijeko”, kaže Vesna.

Članovi 36 porodica koje su dobile ovu opremu sad imaju osigurane uslove za proizvodnju mlijeka i dodatni izvor prihoda u zajednicama sa veoma visokom stopom nezaposlenosti.

Vitomir Kubat širi proizvodnju i sa suprugom vodi farmu sa trinaest mliječnih grla. Ova porodica od proizvodnje mlijeka uspijeva da školuje troje djece. Za djecu je škola prioritet, ali kada nema učenja onda svi pomažu roditeljima u domaćinstvu. “Proširio sam proizvodnju, tako da smo morali da mijenjamo laktofriz za veći”, priča Vitomir.

Zahvaljujući dobrosusjedskim odnosima i solidarnosti, i Vitomirov komšija, Duško Bursać, može da osigura pristojan život proizvodnjom mlijeka. “Nakon što sam od UNDP-a dobio veći laktofriz, odmah sam prethodni odnio do komšije koji je tek počeo sa proizvodnjom. Nadam se da će u dugledno vrijeme i on povećati broj muznih krava”, kaže Vitomir.

Osim opreme, UNDP je proizvođačima mlijeka osigurao i otkuplivače, te je u februaru 2015. godine počela sa radom stanica za otkup mlijeka Livanjske mljekare u centru Grahova.

Ayman Abulaban, predstavnik UNICEF-a za Bosnu i Hercegovinu

Sva djeca zaslužuju jednaku šansu

Vjerujući da je dobar početak ključni za dijete u razvoju i često odlučujući za njihovu budućnost, UNICEF je u okviru ovog projekta uspostavio neophodnu mrežu podrške koja će omogućiti svakom djetetu jednake šanse za sretno djetinjstvo.

Imajući to na umu, UNICEF-ov doprinos projektu sastojao se od dopiranja do najranjivije kategorije djece, omogućavanju da shvate potencijale koje imaju, i da ih održavaju i razvijaju. U ovom segmentu projekta sudjelovali su djeca različitih profila, etničkih pripadnosti i materijalnih uvjeta, a omogućio im je da bolje razumiju jedni druge, da rade zajedno i tako doprinesu mirnoj i sretnoj zajednici u kojoj će rasti i razvijati se.

“Kroz naš doprinos ovom projektu, željeli smo da dopremo do djece, a posebno one koja su marginalizirana i stoga najranjivija, i da se kroz to pokušamo povezati s odgovarajućim i adekvatnim službama koje im mogu pomoći da shvate svoj potencijal u razvoju. Zatim, utvrđujemo da su rezultati održivi i da će ostaviti plodove za budućnost”, rekao je Ayman Abulaban, predstavnik UNICEF-a za Bosnu i Hercegovinu.

Sva djeca iz osnovnih škola u Kantonu 10 uključena su u razne aktivnosti koje implementira NVO “Genesis Project”. Sa grupama za vršnjačku podršku rade se radionice o pravilnom komuniciranju, mirnom rješavanju sukoba, kako biti tolerantan i prihvaćati različitosti. Ovo će biti teme koje će djeca obrađivati i kroz izradu jednogminutnih filmova “One Minute Junior”, koje će poslije prezentirati i diskutirati u svojim zajednicama.

Stručna grupa na razini kantona radi na izradi publikacije Praktična primjena Protokola o postupanju u slučaju nasilja u osnovnim školama koja će se

primjenjivati u svim školama. Svi nastavnici će proći obuku o primjeni ovog Protokola i aktivnom radu sa učenicima o pitanjima prevencije nasilja i inklusivnog obrazovanja. Sa mlađom djecom radit će se lutkarske predstave koje će ih učiti kako da se zaštite od opasnosti mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava, jer u Kantonu 10 još uvijek postoji problem minskih polja.

Jedna od ključnih stvari u ovom projektu je međusobno uvezivanje i komunikacija među svim službama, te zdravstvenim i obrazovnim ustanovama kako bi se što bolje pomoglo djeci koja nemaju pristup osnovnim uslugama ključnim za njihov razvoj, ali i kako bi se sva djeca u Kantonu povezala bez obzira koliko bili udaljeni i kakve ih razlike naizgled razdvajale.

Dr Dominika Šiško, Livno

“Bit će uvezani pedijatrija, Dom zdravlja sa patronažnom službom, Centrom za socijalni rad, sa dječijim vrtićima i školama. Rana detekcija je osobito važna zbog toga što se razvojni poremećaji koji se uoče u tom ranom razvoju, do 6 mjeseci, uspješnije i liječe. Osobito je važno da smo uspostavili patronažnu službu djece koju do sada nismo imali. Mislim da je to do sada najvažniji projekat koji je došao u našu ustanovu”, kaže dr. Dominika Šiško iz Livna.

Zadovoljan je i Petar Galić, ministar za obrazovanje Kantona 10.

“Ministarstvo zdravstva, prosvjete, kulture i športa, već dugi niz godina surađuje s predstavnicima UNICEF-a. U zadnje dvije godine imamo sreću kad je riječ o predškolskom odgoju, inkluziji u nastavi i prevenciji nasilja u školama. Nadamo se da će se ovi projekti nastaviti odvijati u budućnosti, na zadovoljstvo ljudi u ministarstvu, roditelja, a prije svega naših učenika”, rekao je Petar Galić.

Na kraju, osjećaj da se ne radi samo o kratkoročnoj pomoći i buđenju radosti i sigurnosti kod mališana, već o nečemu što udara temelje njihovoj budućnosti i bistri vidike, vrijedi najviše.

“Zahvaljujući podršci UNICEF-a, danas smo u mogućnosti doći do najugroženije djece do koje do sada niko nije uspio doći”, kaže Tea Konta, medicinska sestra.

Otvorena

“Mala škola” za predškolce u Glamoču

Trenutno “Malu školu” pohađa 20 djece, a učiteljica Milena Bijelić kaže da je ovo odlična prilika da se djeca socijalizuju, ali i steknu određene radne navike.

Dvadesetak mališana uzrasta četiri, pet i šest godina početkom decembra 2014. godine krenulo je u “Malu školu”. Riječ je o projektu Vlade Kantona 10 koji se provodi uz podršku UNICEF-a, s ciljem da se svim mališanima, a posebno onima koji dolaze iz socijalno ugroženih porodica, omogući odgovarajuća priprema za polazak u prvi razred osnovne škole. Ukupno 441 dijete pohađa „Male škole“ u svih šest općina u Kantonu.

Općina Glamoč sa oko 4.000 stanovnika spada u red izrazito nerazvijenih općina, sa velikim brojem djece koja nisu uključena u predškolsko obrazovanje. Iskustvo polaska u prvi razred za većinu mališana predstavlja određenu traumu, posebno ukoliko u školske klupe dolaze nepripremljeni. Trenutno “Malu školu” pohađa 20 djece, a učiteljica Milena Bijelić kaže da je ovo odlična prilika da se djeca socijalizuju, ali i steknu određene

radne navike. Za potrebe “Male škole”, osigurana je učionica sa stolicama i klupama, dok su igračke i ostala pomagala donirali roditelji kako bi boravak djece u “Maloj školi” učinili što ugodnijim. Sav potreban didaktički materijal za predškolsko obrazovanje osigurava kantonalno Ministarstvo prosvjete.

“Imamo uvjerenja da ćemo dobiti još materijala za rad početkom sljedeće godine, tako da sa sigurnošću mogu da tvrdim da uslovi u ovoj našoj školici neće ni po čemu zaostajati u odnosu na neke veće gradove”, dodaje učiteljica Bijelić.

Mališani tokom boravka u školici, svakog radnog dana u periodu od devet do dvanaest sati, čitaju priče, crtaju, usvajaju nova znanja, i što je najvažnije, druže se i stiču prva prijateljstva.

**United Nations Trust Fund
for Human Security**

“Primjena koncepta ljudske sigurnosti u cilju stabilizacije zajednica u Kantonu 10” je projekat kojeg finansira UN Fond za ljudsku sigurnost (UN TFHS). Projekat implementiraju UNDP, UNHCR, UNICEF i IOM u partnerstvu sa Vladom Kantona 10, općinama Kantona 10, Crvenim krstom, kantonalnim Centrom za socijalnu skrb, te lokalnim organizacijama civilnog društva.

www.ba.one.un.org

<https://www.facebook.com/UNHSTFKanton10>